

Boloņas process un tā nākotne Latvijā

Dr.G.Rēvalde

Izglītības un zinātnes ministrija
Augstākās izglītības departamenta direktore

20.05.2010.

Boloņas procesa dzimšanas dienas konference

- Konference, kurā **oficiāli pasludina Eiropas Augstākās izglītības telpu** notika Budapeštā (Ungārija) un Vīnē (Austrija) 2010.gada 11.-12.martā
- Latvija Boloņas procesā piedalās kopš 1999.gada, kad ministre T.Koķe Latvijas vārdā kopā ar citiem 28 valstu ministriem parakstīja Boloņas deklarāciju.

46 valstu, kas piedalās Boloņas procesā, delegācijas, ko vada ministri un Kazahstānas delegācija

- Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes, Eiropas Universitāšu asociācijas, Eiropas Studentu apvienības, EURASHE, Eurydice, Eurostat, BusinessEurope, ENQA, Eurostudent u.c. organizāciju pārstāvji
- Kopumā apmēram 300 dalībnieku

Foto: Benedikt von Loebell

Konferences norises vieta

1. daļa – Budapeštā, Parlamenta ēkā

Konferences norises vieta

- 2.daļa
Vīnē,
Hofburgu
pilī

Izglītības un
zinātnes
ministrija

Foto: Eszter GORDON

Darba kārtība (I)

- Balsošana par 47. dalībvalsts – Kazahstānas uzņemšanu
- Tventes Universitātes pētniecības centra (CHEPS) ziņojums par veikto **neatkarīgo novērtējumu par Bolonjas procesa 10 gadu reformām** pa tēmām:
 - Grādu un satura reforma,
 - Kvalitātes novērtēšanas sistēmas,
 - Mobilitāte un atzīšana,
 - Sociālā dimensija.
- Un sociālo/sadarbības partneru (BusinessEurope, Eiropas Padome, ENQA, Eiropas Studentu apvienība, Eiropas Universitāšu apvienība, Eurydice, Unesco) viedoklis par tām

Darba kārtība (II)

- Budapeštas – Vīnes deklarācijas apspriešana un pieņemšana
-
- Boloņas procesa politikas forums ar “trešo valstu” piedalīšanos, kas ietvēra arī darbu diskusiju grupās

Budapeštas – Vīnes deklarācija

- Uzsver, ka šādam starpvalstu un starpreģionu brīvprātīgam reformu procesam nav analoģu
- Boloņas process ir izraisījis plašu pārējās pasaules interesi
- Ar neatkarīgu novērtējuma ziņojumu ir konstatēts, ka daudz ir izdarīts, bet tomēr ir arī lietas, kas vēl jāievieš
- Atsaucas arī uz studentu protestiem atsevišķās valstīs, kas liecina par procesa nepareizu ieviešanu vai reformu nepietiekamu skaidrošanu

Budapeštas – Vīnes deklarācija

- Atkārtoti uzsver, ka augstākā izglītība ir sabiedriska atbildība
- Ņemot vērā, ka “sociālā dimensija” Boloņas procesā tika iekļauta samērā nesen, sevišķa uzmanība ir jāpievērš, lai visiem nodrošinātu vienādas iespējas iegūt augstāko izglītību, īpaši sociāli neaizsargātām grupām

2. Boloņas politikas forums

- Piedalās viesi no dažādām trešajām valstīm: Jaunzēlande, ASV, Kanāda, Japāna, Jordāna, Brazīlija, Senegāla, Dienvidāfrika, Taizeme, Malaizija, Mehiko, Maroka u.c. - diskusijās ar ministriem vai ministru pārstāvjiem no Boloņas procesa dalībvalstīm par dažādiem aktuāliem jautājumiem:

Diskusiju tēmas

- Augstākās izglītības loma globālā zināšanu sabiedrībā: kā sistēmas un AII tiek galā ar globālajiem izaicinājumiem?
- “Brain drain – brain gain – brain circulation”: dažādu patiesību perspektīva? Ko tas nozīmē sabiedrībai kopumā un augstākās izglītības sistēmām?
- Sadarbība un konkurence – kas ir noteicošais un vai abas formas var pastāvēt blakus starptautiskā augstākajā izglītībā?

Boloņas procesa mērķi

- Vienota Eiropas Augstākās izglītības telpa;
- Students studiju procesa centrā
- Harmonizēta grādu struktūra – 3 ciklu izglītība
- Studiju rezultāti, kas veidti pēc vienotas kvalifikāciju ietvarstruktūras
- ECTS
- Studentu mobilitāte, diplomu atzišana, diploma pielikums
- Nodarbināmība
- Mūžizglītība un iepriekšējās izglītības atzišana
- Kvalitātes nodrošināšana
- Sociālā dimensija, vienādas iespējas
- Starptautiskā pievilcība, labākas saites ar pārējām pasaules valstīm

Kas ir izdarīts Latvijā?

- 3 ciklu struktūra
- Ieviests diploma pielikums
- Kredītpunkti
- Akreditācija
- Diplomu atzīšana
- Daļēji elastīgi studiju ceļi
- Formāla prasība pēc iekšējās kvalitātes kultūras

Kavēkļi reformu ieviešanai Latvijā (I)

- Boloņas process ir balstīts uz brīvprātības principiem, bet Latvijā ir “jauna demokrātija” →
- sabiedrība vairāk gaida stingru vadību, grūti gan valsts pārvaldē, gan augstskolu iekšienē kaut ko mainīt, balstoties uz vadlīnijām un labās prakses piemēriem (studiju rezultātu formulēšana, kvalitātes novērtēšanas sistēmas)

Kavēkļi Latvijā (II)

- Formāla prasību ieviešana
- Vai augstskolas uzņemas **pilnu atbildību** par studiju kvalitāti, par programmu izveidošanu, par savu zīmola un atpazīstamības veidošanu?
- Pētniecības prasmju veidošana studiju procesā un akadēmiskā personāla zinātniskais darbs

Uzdevumi nākotnei – pausti jau Lēvenes Komunikē

Mācīšanās nākotnei: augstākās izglītības prioritātes nākošai dekādei:

Sociālā dimensija: vienlīdzīga pieeja, visu sabiedrības grupu pārstāvniecība

Mūžizglītība: fleksibilitāte, kvalifikāciju ietvarstruktūras EAIT līdz 2012.gadam

Nodarbināmība: atbilstība strauji mainīgam darba tirgum

Uz studentu centrēta pieeja: jāuzlabo kvalitāte, akreditācija

Izglītība, zinātne un inovācijas: jāpalielina cilvēku skaits ar pētniecības prasmēm

Starptautiskā atvērtība: dialogs ar citām pasaules valstīm

Mobilitāte

Datu savākšana

Daudzdimensiju caurspīdības rīki

Finansējums

Lēvenes Komunikē uzdevumi – izaicinājums Latvijai

- 18. Par mobilitāti un tās mērķi: 20% no augstskolu beidzējiem līdz 2020. gadam Eiropas Augstākās izglītības telpā savu studiju laikā ir jābūt studējošiem/praktizējušiem ārzemēs. Aicina DV veicināt mobilitāti, uzlabojot tās kvalitāti, veidus un mērķus. Mobilitātes iespējām jābūt iebūvētām programmās. Kopīgās programmas, mobilitātes logi. Vairāk balansētai un no plašākām studentu grupām.

Kā mērīt mobilitāti

- BFUG priekšlikums (kopā ar Eurostat un Eurostudent) mobilitātes indikatoram, kas nepieciešams, lai saprastu kā izpildīt Lēvenes komunikē doto uzdevumu – sasniegt 20% mobilitāti EAIT studējušo vidū līdz 2020. gadam:

Definīcija

- „To AI beigušo skaits, kas studē citā valstī nekā beiguši vai to skaits, kas ieguvuši kredītpunktus citā valstī pret kopskaitu, kas beiguši augstākās izglītības iestādī EAIT procentos”.
- Skaitīti tiks tikai „izejošie studenti”.
- Doktorantūras studentu mobilitāte netiks ieskaitīta.

Turpmākā ieviešana Latvijā

Projekts "Augstākās izglītības likums" paredz virkni uzlabojumu:

- Pilnveidot augstākās izglītības ārējās kvalitātes vērtēšanas sistēmu (akreditācija)
- Ieviest obligātu iekšējās kvalitātes novērtēšanas sistēmu augstskolās
- Kvalifikāciju ietvarstruktūras izstrādi, studiju rezultātu formulēšanu katrā programmā/kursā/modulī
- Elastīgāku iespēju kombinēt studiju disciplīnas
- Iespējas izveidot kopīgas studiju programmas, tā veicinot sadarbību starp augstskolām

Turpmākā ieviešana Latvijā

- Augstskolām → pilna autonomijas izmantošana, ieviešot reāli strādājošas iekšējās kvalitātes novērtēšanas sistēmas, studiju rezultātu formulēšana
- Akadēmiskā personāla pētnieciskā darbība un pētniecības prasmes studentiem
- Atvērtība iekšējai un starptautiskai sadarbībai
- Akadēmiskā personāla mobilitāte
- Darbība, kas vērsta uz sabiedrības vajadzībām un sadarbības partneru iesaiste

Vai Boloņas process ir svarīgs sabiedrībai Latvijā???

- ” Sabiedrība pazīstamu cilvēku (tai skaitā rektoru) vēstule premjeram par nepieciešamajām reformām AI
- ” EM informatīvais ziņojums par nepieciešamajām reformām
- ” IZM uzdots izstrādāt pasākumu plānu nepieciešamajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē Latvijā, starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanai

Turpmākā ieviešana Latvijā

- Pasākumu plānā par nepieciešamajām reformām paredzēti pasākumi pilnīgai Boloņas procesu principu ieviešanai
- Veiksme ir atkarīga galvenokārt no visu partneru spējām sadarboties un ieinteresētības!

■ Paldies ka klausījāties!

